

Conferentie European Criminal Bar Association

Strafrechtadvocaten verruimen horizon in Den Haag

Op 18 en 19 mei jl. kwamen een kleine zeventig strafrechtadvocaten uit twaalf Europese landen in Den Haag bijeen voor de jaarlijkse conferentie van de European Criminal Bar Association (ECBA). Daarbij kwam onder andere aan de orde de Europese witwasrichtlijn, een Europees OM, voordeelontneming en uitleveringsperikelen.

Mischa Wladimiroff
Advocaat te Den Haag
en vice-president ECBA

De ECBA is opgericht¹ met het doel een Europees forum te creëren voor strafrechtadvocaten, werkzaam in de staten binnen de Raad van Europa. Vrij snel daarna werd het oprichtingsbestuur uitgebreid tot een echt Europees bestuur bestaande uit advocaten uit het Verenigd Koninkrijk, Duitsland, Nederland, Griekenland en Italië. De associatie beoogt de horizon van de strafrechtadvocaat door middel van onderlinge kennisuitwisseling te verruimen en streeft ernaar het onderling overleg over Europese ontwikkelingen die voor de strafrechtadvocaat van belang zijn, te bevorderen. De ECBA bereidt zich voor de tegenhanger te worden van Eurojust, het Europese coördinatiebureau van de nationale justitiële instanties. De voertaal binnen de Associatie is Engels.

Meldingsplicht onmogelijk

Na de opening boog de conferentie zich onder leiding van *Prof Guy Stessens* (advocaat te Antwerpen) en *Alan Bruce Beverly* (Europese Commissie) over de vraag of de voorstellen tot aanvulling van de Europese Richtlijn tot bestrijding van witwaspraktijken het beroepsgeheim en het verschoningsrecht van de advocatuur ondermijnen. Bruce Beverly besprak de ontstaansgeschie-

denis van de voorstellen en gaf de huidige stand van zaken weer. Daarbij legde hij vooral het accent op de bedoelingen van de commissie en poogde hij olie op het vuur te gooien door erop te wijzen dat de *core business* van de advocaat, de procesbijstand, buiten schot blijft. De beide presentaties leidde tot een heftige discussie, waarbij direct al helder werd dat er een duidelijke *communis opinio* onder de conferentiegangers bestond over de onmogelijkheid van een meldingsplicht wegens de onverenigbaarheid daarvan met een behoorlijke beroepsuitoefening. Ook bleek dat de vigerende nationale regelgeving nogal wat verschillen vertoont op het punt van de goedloofbaarheid van de betrokkenheid van advocaten bij financiële transacties, waaronder de honorering. Een advocaat uit Griekenland brak een lans voor een beter onderscheid tussen de diensten van een advocaat en die van andere beroepsgroepen, omdat het gebrek aan dat onderscheid de belangrijkste reden lijkt te zijn om de advocaat niet uit te zonderen van de meldingsplicht.

Europees OM?

De tweede lezing werd verzorgd door *Bjorn Blomquist*, voorzitter van Eurojust, het coördinatiebureau in Brussel voor de nationale justitie uit de lidstaten van de Raad van Europa. Dit bureau is pas onlangs opgericht en het functioneert nog in een embryonaal stadium. Het doel van het bureau is de uitvoering van het stelsel van rechtshulpverdragen in Europa beter te laten verlopen. Het is de bedoeling dat het uiteindelijk een soort toezicht gaat uitoefenen op de uitvoering (tempo en kwaliteit) van rechtshulpverzoeken, maar in eerste instantie zal het fungeren als een intermediair tussen de justitiële organen van de lidstaten. Eurojust kan het justitiële complement op Europol worden, alle lidstaten zullen een aanklager naar Eurojust afvaardigen.

Deelnemers voor het Haagse Vredespaleis, waar de conferentie werd gehouden

Advocaten uit de Benelux en Duitsland waren benieuwd of Eurojust het voorportaal is voor een Europees openbaar ministerie in het kader van de plannen voor een *corpus juris*. Blomquist moest het antwoord daarop schuldig blijven; de zaak lag politiek te gevoelig om over dit onderwerp in het openbaar te spreken. En zo dreigde dit onderwerp een beetje in het luchtledige te eindigen, ware het niet dat de conferentievoorzitter Rock Tansey erop wees dat het bestuur voorbereidingen treft om in Brussel eveneens een coördinatiebureau te openen. Dit leidde tot een levendige discussie hoe dit dan zou moeten. We zullen er nog van horen zodra een goede locatie is gevonden.

Bij de nationale rapportages over actuele ontwikkelingen bleek onder meer dat de strafrechtadvocatuur in Letland nog steeds problemen heeft met de vormgeving van de onafhankelijke beroepsuitoefening en de implementatie van de eisen die de mensenrechtenverdragen aan de nationale wetgeving stellen. Zo wordt bijvoorbeeld de onschuldpresumptie nauwelijks serieus

wel kennis te laten maken met bijzondere zaken of specifieke aspecten van andere rechtsstelsels. Zo hield *Rudie Fortson* (UK) een lezing over het systeem van voordeelontneming in Engeland en Wales en het afwijkende systeem in Schotland. Het was interessant te vernemen hoe de beide systemen onderlinge verschillen vertonen, die onder meer te maken hebben met de verschillen in de beide rechtssystemen. Fortson is een expert op het gebied van voordeelontneming en aan de hand van statistieken toonde hij aan dat de resultaten ondanks de verschillen in systeem toch vergelijkbaar zijn. Voor sommigen was het een verrassing dat men in Groot-Brittannië vindt dat het instrument van voordeelontneming nog te weinig wordt toegepast. Dat gold vooral voor hen bij wie dergelijke wetgeving nog maar zeer onlangs is ingevoerd. In sommige jurisdicties, zoals die van Oost-Europa, bestaan slechts plannen tot invoering van de maatregel van voordeelontneming. Voor mij had de lezing van Fortson de klank van herkenning, want ook bij ons wordt gezegd dat er te weinig aan voordeel-

ik maar al te goed. Een klassiek knelpunt is de uitlevering van de eigen onderdaan. De internationale trend is de eigen onderdaan van de uitlevering niet uit te zonderen, maar in Duitsland is dat niet van een leien dakje gegaan.

Na deze nogal technische lezing, werden we in de middag aangenaam beziggehouden door *Clive Nichols Q.C.* (UK), die destijds als lead counsel bij de zaak Pinochet was betrokken. Op een typisch Engels droge manier vertelde Nichols ons zeer welsprekend over de achter elkaar volgende procedures naar aanleiding van de rechtshulpverzoeken. Hierbij ging het niet alleen om het verzoek van de bekende Spaanse onderzoeksrechter Garzon, maar ook om verzoeken van andere staten. Nieuw voor mij was dat er in wezen drie, in plaats van twee, zaken bij het House of Lords hebben gespeeld. Daarbij was bijzonder interessant hetgeen Nichols vertelde over de achtergrond van de aanleiding voor de laatste beslissing: de betrokkenheid van een van de *Law Lords* bij Amnesty International en de juridische perikelen die met de vraag of een nieuwe behandeling mogelijk zou zijn, samenhangen. De zaak Pinochet is niet alleen van belang voor het internationale recht. Een nieuwe ontwikkeling in het uitleveringsrecht is dat de toelaatbaarheid niet alleen kan worden getoetst (zoals gebruikelijk) aan de hand van het recht ten tijde van de beoordeling, maar ook aan de hand van het recht ten tijde van de gedraging. Voorts zijn de overwegingen van belang op grond waarvan werd geoordeeld dat een en dezelfde instantie – zonder nova – andermaal dezelfde zaak kan beslissen. n

Nationale regels inzake de betrokkenheid van advocaten bij financiële transacties blijken nogal te verschillen

genomen. Op dit punt konden we de spreekster geruststellen; in West-Europa is dit evenmin probleemloos. Zo wees de rapporteur uit Frankrijk erop dat er onlangs in Frankrijk nog wetgeving tot stand is gekomen die beoogt de onschuldpresumptie in het strafprocesrecht te versterken. Tot dusver heeft het accent te veel gelegen op het verkrijgen van een bekentenis, waarbij hij bijvoorbeeld wees op de afgeschafte regel dat de advocaat slechts een eenmalige zeer kortstondige toegang tot zijn gearresteerde cliënt had.

Voordeelontneming

Waar op de eerste dag meestal kwesties worden behandeld die tot discussie leiden, is de tweede dag vooral bestemd om de conferentiegangers zich meer te laten verdiepen in specialistische onderwerpen dan

ontneming wordt gedaan, ofschoon mij de toepassing in Groot-Brittannië draconischer voorkwam dan ons systeem.

Uitleveringsrecht

De morgen werd afgesloten met een lezing over de Duitse uitleveringspraktijk door *Holger Matt* en *Kai Hart-Hönig*, beiden uit Duitsland. In hun bijdrage werd niet alleen een uiteenzetting gegeven van de vrij gecompliceerde regelgeving op dit gebied in het federatieve systeem van Duitsland, maar ook hoe zich dit recht verhoudt tot andere stelsels, zoals dat van *common law* landen. Het interessantste deel vond ik hun bespreking van de jurisprudentie aan de hand van een groot aantal zaken en met name de verhouding tot internationale gerechtelijke instanties, zoals het Joegoslavië Tribunaal. De standaard casus, de zaak Tadić, kende

Noot

Lid worden

Strafrechtadvocaten die geïnteresseerd zijn lid te worden van de ECBA, kunnen zich aanmelden bij de secretaris: Steven Kay Q.C., Gray's Inn, 3 Gray's Inn Square, London WC1R 5AH, United Kingdom, fax +44.207. 520.5607, email clerks@3gis.co.uk.